

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI E-OKUL UYGULAMASININ YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Remzi KIZILBOĞA*

Yavuz ERDOĞAN**

Özet

Bu araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığı e-Okul uygulamaları, öğretim çalışmalarının en önemli dört paydaşı olan, okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve velilerden alınan görüşler doğrultusunda değerlendirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, İstanbul ilinin 7 farklı ilçesinden 10 yönetici, 13 öğretmen, 14 öğrenci ve 11 veli oluşturmaktadır.

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması uygulanmıştır. Veriler, görüşmelerde dört farklı gruba sorulan sorulara verilen cevaplardan elde edilmiştir. Sorular araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Görüşmelerin kaydedilmesi amacıyla video kamera kullanılmıştır. Toplanan verilerin üzerinde içerik analizi tekniği uygulanmıştır.

Araştırma bulgularına göre, e-Okul uygulaması, Türk Milli Eğitim sisteminde bir devrim niteliğindedir. e-Okul uygulaması, yöneticilerin birçok işini kolaylaştırırken, öğretmenleri disipline etmiştir. Aynı zamanda, öğrenciler bu uygulama sayesinde, notlarını internet üzerinden öğrenebilirken, ailelerinden herhangi bir durumu gizleyememektedirler. Veliler için öğrencilerini takip etme adına mükemmel bir uygulamadır. Özellikle, server ve hız problemi halledildiği zaman sistem daha kullanışlı olur.

Anahtar Sözcükler: Milli Eğitim Bakanlığı, e-okul, e-devlet

Giriş

20. yüzyılın sonlarına doğru tüm dünyada yaşanan küreselleşme, uluslar arasında ortaya çıkardığı rekabetçi ortamı daha çok bilgiye dayalı hale getirmiştir. Böyle bir durumun ortaya çıkması, ülkeleri mevcut kurumsal alt yapılarında ve kurumsal anlayışlarında değişim ve gelişime doğru bir yol izlemek zorunda bırakmıştır. Teknolojik gelişmelerin zorunlu kıldığı bu değişimler, birçok alanda bir nevi devrim niteliği taşımaktadır. Çünkü, sanayi toplumunda ön planda olan maddi ürünlerin

* Milli Eğitim Bakanlığı Resmi-Burslu Öğrenci

** Doç. Dr.; Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Bölümü, Marmara Üniversitesi, İstanbul

üretimi yerine, bilgi toplumunda, bilgi teknolojilerinin kullanımı sonucunda, bilgi üretimi önem kazanmıştır (Öğüt, 2003, s.39).

Yine Öğüt (2003, s. 34), internet ve internetin temsil ettiği teknolojilerin bilgi toplumuna geçişte önemli bir yere sahip olduğunu belirtmiştir. Çünkü, bu teknolojiler, bilgiye ulaşımı bireyselleştirme konusunda önemli bir adım niteliğindedirler. Bilgi toplumunda bilgi tabanlı ve birey merkezli bir yapının oluşturulması amaçlanmaktadır.

Tüm bilişim ve iletişim teknolojileri ve internetin kullanılmasıyla birçok devlet kurumunda gerçekleştirilen işlemler, elektronik ortamlardan yürütülmeye başlanmıştır. Sistemin elektronikleşmesi de, “Elektronik Devlet (e-Devlet)” denen kavramı ortaya çıkarmıştır. Whitson ve Davis (2001)’e göre e-Devlet; vatandaşlara, sanayi kesimine ve/veya işletmelere, kamu çalışanlarına maliyet-etkin olarak çevrim-içi (online) hizmet sunmaktır.

İnce (2001)’e göre elektronik devlet, genel olarak ele alındığında yepyeni bir kavram olarak algılanmaktadır. Ancak, esas itibarıyla elektronik devleti yeni yapan unsurlar; kullanılan araçlar ve bu kavramın altında yatan özelliklerdir. Ne kadar “elektronik” de olsa devlet kavramı, ilk olarak tanımlandığı şeklini korumaktadır. Burada “yeni” olan şey, elektronik devletin, geleneksel devletten farklı olarak işlevini nasıl ve hangi araçlarla yerine getirdiğidir.

e-Devlet; vatandaşlar için, devlet daireleri arasında dolaşmaktan, bıkkınlıktan ve bundan doğan zaman israfı, gereksiz kırtasiye ve ulaşım harcamaları, yanlış yatırım kararları alma durumlarından dolayı zorunluluk oluşturmaktadır (Türkiye Bilişim Derneği, 2004)

Millî Eğitim Bakanlığı, ülkemizin bilgi toplumuna dönüşümünü gerçekleştirmek üzere; e-dönüşüm Türkiye projesi, kalkınma planları ve bilişim ile ilgili politika dokümanlarının da ülkemizin gelişmesi ve kalkınmasına etkili olacak, bilişim teknolojilerinin eğitim öğretim ve yönetiminde kullanılmasına yönelik birçok projeyi başlatmış, birçok projeyi de uygulamaya koymuştur (MEB, 2008/76).

Bu çalışmanın özünü oluşturan e-Okul uygulaması, ilköğretim okulları için 2008 ve liseler için 2009 yılında kullanılmaya başlanmıştır. Sistemde yer alan farklı modüller sayesinde okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve veliler kendilerini ilgilendiren bilgi ve işlemlere erişme imkânına sahip olmaktadır. Önceleri defterlerde tutulan yönetici ve öğretmen bilgileri, her okul için farklı olan kullanıcı kodu ve şifreler sayesinde, e-Okul sistemi içerisinde tutulmakta, istenildiği zaman ilgili yönetici ve öğretmenler hakkında gerekli bilgiler sistemde incelenebilmekte ve kişilere istedikleri belgeler kolaylıkla yazıcı yoluyla temin edilebilmektedir.

Birkaç yıl öncesinde bir öğretmen için en zor işlemlerden biri karne doldurmaktı. e-Okul uygulaması ile bu durum öğretmenler için işkence olmaktan çıkmıştır. Öğretmenler öğrencilerin ders notlarını, davranış notlarını, vb. bilgilerini rahatlıkla girmek imkânına sahip olmuşlardır. Kısacası e-Okul, kendisinden önceki sistemde öğretmenlerin sürekli üzerlerinde taşıdıkları küçük not defterlerini de tarihe gömen bir uygulamadır. Öğrenciler ve veliler de sistem üzerinde öğrencilerin, ilgilendiren, not durumlarını, devamsızlık durumlarını, davranış durumlarını, sosyal etkinliklerini, vs. takip edebilmektedirler.

e-Okul uygulaması, internet üzerinden hizmet veren bir sistem olduğuna göre internet hızının yüksek olması hizmet kalitesini arttıracaktır. Ayrıca kurumların internet siteleri ya da hizmet için oluşturdukları farklı sistemlerin, amacına hizmet edecek düzeyde olması gerekmektedir. Sayıştay Başkanlığı'nın 2006 yılında yayımladığı rapora göre, 2005 yılı sonu itibarıyla, Türkiye'de kamu internet sitelerinden çok az sayıda etkileşimli hizmet sunulabilmekteydi. İnternet sitelerinden bu düzeyde hizmet sunulması, etkileşimli ve katılımcı kamusal hizmet sunumunu hedefleyen e-Devlet için yeterli değildir.

Yeni kurulan her sistem gibi, e-Okul uygulamasının da olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada da, Milli Eğitim Bakanlığı e-Okul uygulamasının, Eğitim-Öğretim sistemin en önemli dört paydaşı olan; yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi yapılmıştır.

Araştırmanın Amacı

e-Okul uygulamasının yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri doğrultusunda değerlendirildiği bu çalışmanın amaçları şöyledir:

1. e-Okul uygulaması hakkında yöneticilerin görüşleri nelerdir?
2. e-Okul uygulaması hakkında öğretmenlerin görüşleri nelerdir?
3. e-Okul uygulaması hakkında öğrencilerin görüşleri nelerdir?
4. e-Okul uygulaması hakkında velilerin görüşleri nelerdir?

Araştırma Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi ve durum çalışması desenlerinden de, iç içe geçmiş tek durum deseni kullanılmıştır. Bu desene göre, tek bir durum çoğu kez birden fazla alt tabaka veya birim olabilir. Bu durumda birden fazla analiz birimi söz konusu olacaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, 291). Bu desende Milli Eğitim Bakanlığı e-Okul uygulamasını kullanan her grup (yönetici, öğretmen, öğrenci, veli) birer analiz birimi olarak düşünülmüştür.

Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubunu, İstanbul' da yer alan 7 farklı ilçeden görüşülen, 10 yönetici, 13 öğretmen, 14 öğrenci ve 11 veli oluşturmaktadır. Görüşme yapılan 10 yöneticiden, dokuzu erkek, biri ise bayandır. Yöneticilerin yaş ortalamaları 41.3'tür. Görüşme yapılan 13 öğretmeninden, dokuzu erkek iken, dördü bayandır. Bu öğretmenlerin yaş ortalaması ise, 31'dir. 5 erkek ve 9 bayan olmak üzere, toplamda 14 öğrenciyle görüşmeler yapılmıştır. Öğrencilerin yaş ortalamaları, yaklaşık olarak 14'tür. Öğrenci velileriyle yapılan görüşmelerin çoğu bayan velilerle yapılmıştır. Toplamda 11 veliyle görüşülmüş olup bu velilerin sekizi bayandır. Çalışma grubunun görüşlerinden bire bir alıntılar yapılarak kodlama sistemi kullanılmıştır. Yönetici ve veliler için kısaltmalar kullanılırken, öğretmen ve öğrenciler için kısaltma kullanılmamıştır. Örneğin, [Y1, E] kodu birinci yönetici ve erkek katılımcıyı temsil etmektedir. Benzer şekilde, [V2, K] koduna sahip görüşülen kişi, ikinci veli ve kadın katılımcıyı ifade etmektedir. [Öğretmen1, E] kodu ise, birinci öğretmen ve erkek katılımcıdır. Yine [Öğrenci2, K] kodu, ikinci öğrenci ve kadın katılımcıdır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları geliştirmek amacıyla İstanbul ili Bağcılar ilçesinden 2 yönetici, 2 öğretmen, 2 öğrenci ve 2 veli ile görüşmeler yapılmış ve verilen cevaplar doğrultusunda görüşme soruları hazırlanmıştır. Çalışmada, veri toplama amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan bu yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır. Ayrıca e-Okul sistemi üzerinden işlemler yürütüleceği için tüm görüşmelerde bilgisayarlar kullanılmıştır. Yapılan görüşmelerin ses ve görüntü kaydının alınması için video kamera kullanılmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Toplanan veriler, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Veriler kodlanarak temalar belirlenmiş ve daha sonra bu kod ve temalar düzenlenerek bulgular yorumlanmıştır. Bulgular yorumlanırken, görüşme yapılan kişilerden alıntılar eklenmiştir.

Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde, e-Okul uygulamasıyla ilgili toplanan veriler sonucu ulaşılan bulgular ve bu bulgular çerçevesinde yapılan yorumlar yer almaktadır.

En Çok Kullanılan e-Okul Modülleri

Okul yöneticileri günlük en çok devamsızlık işlemlerini kullanırken, nakil işlemleri çok daha kolaylaşmıştır. Nakil işlemlerinin sistem üzerinden yapılması münferit kayıtları önlemektedir. Öğretmenler e-Okulu en çok not girişi yapmak için kullanırlarken, öğrenciler ise notlarına bakmak için kullanılmaktadırlar.

“ ... Bu modüllerimize baktığımızda, ilköğretim kurum işlemlerini açtığımızda, özellikle benim ilgilendiğim, devamsızlık girme...” [Y1, E]

“Kurum işlemleri modülü en çok kullandığımız modül. Aslında hepsini kullanmaktayız. Örneğin nakil işlemlerinin en büyük faydası münferit kayıtları önlemesi...” [Y9, E]

“En sık not bilgisini kullanıyorum. Öğrenci sorumluluk/ortalama yükseltme puanlarına pek bakmıyorum. Genellikle notlarıma bakıyorum. e-Okulda sadece notlarıma bakmak.” [Öğretici7, K]

“Biz öğretmenler olarak ilköğretim kurum işlemlerinden giriyoruz. Genelde not işlemlerini kullanıyoruz. Tarihleri önceden belirlememiz gerekiyor...” [Öğretmen13, E]

e-Okul Uygulamasında Sıklıkla Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Yolları

e-Okul uygulamasında en büyük problemlerden birisi; sistemin sürekli donmalar yaşaması, çökmesi, kilitlenmesi ve böylelikle işlemlerin aksamasıdır. 2009-2010 Eğitim-Öğretim yılı güz döneminde birçok okul karne ve diğer belgelerin basılmasında büyük sıkıntılar yaşamış ve karneler birçok okulda geç verilmiştir.

“Dönem sonlarında sistemin yavaşlaması. İlk dönem zaten çok büyük sıkıntı çektik. Sistem kilitlendi. Karnelerini yetiştiremeyen okullar olduğunu duyduk...” [Y10, E]

“Karnelerin yakın olduğu zamanda aşırı yüklenme oluyor. O dönemde açılma, kaydetmeme, girememe gibi sorunlarla çok sık karşılaşıyoruz...” [Öğretmen5, E]

Bu problemin çözümü için, yapılacak işlemler ya gece geç saatlerde gerçekleştirilmekte ya da sabahın erken saatlerine bırakılmaktadır.

“...Çözüm yolumuz pek yok. Giremediğimiz zaman ya sabah erken saatlerde veya akşam çıkış saatleri biraz daha rahat oluyor. Genelde onları tercih ediyoruz. Ya da karneler döneminde olduğu gibi, gece geliyoruz.” [Y4, E]

e-Okul uygulamasıyla alakalı yaşanan diğer bir problem ise, on dakikalık işlem süresinin çoğu zaman aşılması ve tüm işlemlerin baştan yapılmak zorunda kalınmasıdır.

“Örneğin on dakikayla ilgili bir kısıtlama var. Notları girmede bu süre yetersiz olabiliyor... Bu on dakika yetersiz... Bu sıkıntımız var.” [Öğretmen7, E]

“Zamanla yarışıyoruz. ...on dakikalık sürelerin sürekli takibini yapmak. Bunların hepsi vakit kaybı. On dakika kısıtlı ve geriye tabi.” [Öğretmen12, K]

e-Okul Uygulamasında Kullanılmayan Modüller ve Kullanılmama Sebepleri

e-Okul uygulaması içerisinde bulunan modüllerin çoğu kullanılmaktadır, ama bazı modüller diğerlerine oranla daha sık kullanılmaktadır. Ayrıca bazı modüllerin, ilgili kurumla herhangi bir ilişkisi bulunmamaktadır.

“Aslında öyle bir modül yok. Daha sık kullandıklarımız var...” [Y9, E]

“Bizim okulumuz ortaöğretim, binamızda anasınıfı yok. O nedenle kullanmıyoruz. Özel derste bizi ilgilendiren, onunla alakalı bir işlem olmadığı için kullanmıyoruz.” [Y2, E]

“Hepsi bir yerde lazım oluyor. Bir hastalıkta aileyi aramamız gerektiği zaman, buradan öğrenci işlemlerinden öğrenci bilgilerine ulaşabiliyoruz. ... Sık kullanılmasa bile genelde lazım oluyorlar. ...” [Öğretmen2, E]

e-Okul sistemi içerisinde, birçok modül bulunmaktadır. Bu modüllerin bazıları, işlem yapacak okulları ilgilendirmemektedir. Her okul için ayrı özellikte sistemlerin hazırlanmasının çok zor bir iş olacağı muhakkaktır. Ancak bir ortaöğretim kurumunda, okul öncesi eğitimle alakalı bir modül bulunması uç nokta olarak dikkat çekmektedir.

Bazı modüller de işlevleri gereği okul yöneticilerini daha dikkatli ve daha esnek davranmaya zorlamaktadır. Bu modüllerden biri de, “Yaptırımlar” modülüdür.

“...Yaptırımları pek kullanmıyoruz, çünkü biz öğrencilere burada daha koruyucu yaklaşıyoruz. Buraya bilgi girdiğiniz zaman çocuk davranışlarıyla ilgili o, ona ömür boyu yapışacak korkusuyla o tür bilgileri çok girmiyoruz. Daha yumuşak giriyoruz.” [Y3, K]

e-Okulun Önemli Fonksiyonları

e-Okul uygulamasından önce okullar, farklı firmalar tarafından hazırlanan okul programlarını kullanmışlardır. Bu programları maddi açıdan problem yaşamayan okullar kullanırken, maddi problemi olan okullar kâğıt-kaleme dayalı sistemi sürdürmüşlerdir. e-Okul uygulaması merkezi bir yapının oluşmasını sağlamıştır.

“İki şekilde işliyordu. Maddi durumu iyi olan okullar, öğrenci programlarını satın alıyorlardı, bütün öğrenci bilgilerini oraya giriyorlardı ve onun üzerinden kendileri için gerekli olan işlemleri yapıyorlardı...” [Y10, E]

"Önce merkezi bir sistem yoktu. Okullar kendi programlarını kullanıyorlardı ..." [Y8, E]

"O zaman not defterleri vardı. Bilgiler sadece bizde kalıyordu. Paylaşım çok zordu. Tekrar notları giriyorduk. O zamanlar Bilsa denen bir program kullanıyorduk..." [Öğretmen2, E]

e-Okul, bilgileri arşivleme, depolama ve raporlama konusunda yöneticilerin işlerini büyük oranda azaltmıştır. Okulları, yıl boyu tutulan defterlerden ve bu defterleri saklama derdinden kurtarmıştır.

"Okul idaresi açısından da bilgileri bir arada tutabilme, arşivleyebilme açısından ve istediğimiz zaman raporlayabilme açısından çok güzel bir uygulama oldu. Yoksa bu kadar bilgilerin dosyalanması, arşivlenmesi, ihtiyaç halinde raporlanabilmesi, istatistik haline getirilebilmesi çok zordur..." [Y8, E]

Öğrenci velileri, çocuklarının notlarını, "e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi" yardımıyla görebildikleri için öğrencilerde eskisi gibi not gizleme, karneyle oynama, vb. davranışlarda azalmalar olmuştur.

"Yani önceki dönemlerde şu vardı. Karneler üzerinde oynamalar olabiliyordu. Artık veli zaten karneyi görebiliyor..." [Y1, E]

"...Şimdi artık öğrenciler, şu yazılıdan şu notu aldım, şu dersten başarılı oldum, şu dersten başarısız oldum gibi en azından yalan yanlış beyanlarda bulunmıyorlar. Çünkü velinin istediği anda o çocuğun söylediği sözleri teyid edeceği bir program olduğunu çocuklarda biliyor..." [Y5, E]

"... Eğer öğrenci evde yanlış verdiyse ailesine, rahatça bu ortaya çıkabiliyor. Daha bir disipline etti öğrencilerimizi, daha şeffaf olmaları konusunda ailelerine karşı..." [Öğretmen7, E]

"Öğrencilerinin notlarının gözükebilmesi ve velilerinin bunu görebilmesi açıkça, derste öğretmenlere gelip sormadan ya da çocuğunun yalan söyleyip söylemediğini buradan görebiliyor." [Öğrenci4, E]

Her ne kadar bazı eksiklikler bulunsan da, problemler ve sıkıntılar yaşansa da e-Okul uygulaması Milli Eğitim Bakanlığı tarafından atılmış devrim niteliğinde bir adımdır. Milli Eğitim Bakanlığı bu uygulamayla birçok devlet kurumunu geride bırakmayı başarmıştır.

"e-Okul, özellikle son dönemlerde Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yapmış olduğu çok büyük bir yenilik. Bunu inkâr edemeyiz. Bu noktada MEB'in birçok devlet kurumunu sollayıp, açık ara geride bıraktığı bir gerçek ... Müthiş bir yenilik... Süper bir sistem." [Y4, E]

"Ben Milli Eğitimde e-Okul'u bir devrim olarak görüyorum. Gerçekten şu andaki eğitim sistemimizin önünde giden bir sistem..." [Y5, E]

"e-Okul sistemi, Milli Eğitim Bakanlığı'nca uygulamaya girdikten sonra, hakikaten bu bilişim çağında artık teknolojinin ne kadar kullanılması gerektiğini gösterdi bize, e-Okul..." [Öğretmen9, E]

Öğretmenler, e-Okul uygulamasının başlamasıyla, yapacakları sınavların tarihlerini sisteme girmek ve girilen tarihten en geç on beş gün sonra not girişlerini de yapmak zorundadırlar. Bu durum, öğretmenleri disipline etme konusunda atılmış büyük bir adımdır. Zira önceden öğretmenler yıl boyunca yapacakları tüm sınavları yaptıktan sonra tek seferde notlarla ilgili tüm işlemleri yapabilmekteydiler.

“e-Okul sisteminin gelmesi, öğretmeni biraz daha disipline etmeye başladı. Öğretmen on beş günde notları girmesi gerekiyor. Giremezse okul idaresine başvuracak. Okul idaresine başvurursa da uyarı geliyor...” [Öğretmen4, E]

“...öğretmenin her adımı takip edilen bir sisteme geldi. Yazılı tarihinin duyurulması, yazılı notlarının açıklanması, açıklanan notların e-Okul’a kaydedilmesi... Bunların hepsine belirli bir kural getirildi. Ve o kurala işlemek zorunda. Şu an için böyle. Yüzde yüz disipline olduk. Ama olmak zorundasınız, çünkü sistem sizi ona zorluyor.” [Öğretmen5, E]

e-Okul uygulaması, kağıt ve zaman israfını önleme açısından çok büyük bir avantaj getirmiştir. Öğretmenlerin kullandıkları not defterlerinden, yöneticilerin tutmak zorunda oldukları birçok dosyaya kadar kullanılan kâğıtlardan tasarruf sağlamıştır. Aynı zamanda birçok işlemin daha kısa sürelerde yapılmasına olanak sağlayarak zaman israfını da önlemiştir.

“Kesinlikle çok olumlu bir uygulama olarak görüyorum. e-Okul’a geçtikten sonra en azından en ufak değeri açısından, kağıt israfı açısından çok ciddi artıları var. Ayrıca zaman açısından bize çok ciddi getirileri var. Çok pratik...” [Öğretmen9, E]

e-Okul uygulaması, velilerin öğrenciler üzerinde bir takip mekanizması oluşturmaya açısından önem arz etmektedir. Bu durum, çocuğu dürüstlüğü itmektedir.

“Bir, devamsızlık konusunda. Çocuğumun hangi gün devamsızlığı var? Onu takibim çok önemli. Düşük mü, yüksek mi not aldı? Tamam, çocuğum benimle paylaşıyordu, ama birebir takibini yapmamız lazım, veli olarak... Her açıdan avantajları var.” [V6, K]

“Çocuğumu yalana teşvik edilmesinden kurtardık. Eğer öyle bir niyeti varsa bile, yapamıyor. Daha fazla azimli oluyor, çalışma konusunda. Notları bir şekilde ortaya çıkacak... “Yazılın var mı?” dediğim zaman, beni atlatma şansı yok. Çünkü görebiliyorum yazılı tarihlerini.” [V9, K]

e-Okul Uygulamasında Tespit Edilen Eksiklikler

Sistem üzerinde öğrencilerin adres bilgilerine ulaşılamaması yöneticileri çok zor durumda bırakmakta ve işlemlerin uzamasına neden olmaktadır.

“...Sistemde en büyük eksiklik çocuk hakkında adres yok. Çocuğun adresi yok. Devamsızlık bilgisini alıp veliye ulaştırmak için adresi dışarıdan arıyoruz. Eski dosyalardan ya da çocuğun kendisinden. ...” [Y7, E]

“...Burada adres programlarının olmaması büyük bir eksiklik bizim için. Eskiden öğrenci programları olduğu zaman yüklüyorduk adres bilgilerini. Mektup göndereceğiniz zaman sistem otomatikman yükleyip gönderiyordu...” [Y10, E]

Öğrenciler ve veliler, e-Okul sistemi üzerinde, okudukları kitaplarla ilgili olan modülün sürekli boş olduğunu belirtirken, öğretmenler bu modülün oldukça kullanışsız olduğunu ve kitap girişleri yapmanın zor olduğunu dile getirmişlerdir.

“...Okuduğumuz kitaplar zaten boş listede, genelde boş oluyor.” [Öğrenci4, E]

“... Bir veli olarak ben mesela hepsini kullanıyorum, ama öğrencinin okuduğu kitaplar girilmemiş ki çocuğum çok kitap okumuş. Hepsine bakıyorum.” [V1, K]

“Kitapları yazarken de çok sıkıntı oluyor. Yani kitapları yazarken tek tek uğraştırıyor. Mesela bir harf yazdığımda o harfle başlayan kitap isimleri çıkmalı...” [Öğretmen13, E]

Öğrenciler ve veliler, öğretmenin öğrenci hakkındaki düşüncelerini belirten bir bölümün olmasını kendilerini çok mutlu edeceğini belirtmişlerdir. Özellikle bir sonraki öğretim kademesine geçişte bu bilgilerin kendileri için iyi bir referans oluşturabileceği düşünülmektedir.

“Bence sonuçta yine referans açısından, öğrencinin mesela sınıf öğretmeni olsun ya da herhangi bir öğretmenin düşüncesini de öğrenci hakkında yazabilirdi. Sonuçta liseye gideceğiz bu önemli...” [Öğrenci13, K]

“Mesela öğretmenlerin çocuğum hakkında düşünceleri. Bunu yazarlarsa çok daha iyi olur... çocuğumla ilgili bilgileri bana küçük not halinde oraya yazsa, Ne eksiği var? Bende anlasam, çok daha iyi olur...” [V1, K]

Tartışma ve Öneriler

e-Okul uygulamasıyla, çocuğunun okuldaki durumuyla yeterli ilgilenme fırsatı bulamayacak kadar yoğun olan veliler, okula gitmeden de en azından çocuklarının ders ve devamsızlık takibini yapabilmektedirler. Nitekim Gültekin (2010)'de, “Öğretmen ve idarecilerin e-Okul uygulamalarına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde, veli bilgilendirme sistemi ile, velilerin okula gitmeden, çocukları hakkında bilgi sahibi olabileceklerini belirtmiştir.

Önceleri, velilere öğrenci notları söylemek için not defterlerini yanlarında taşımak zorunda olan öğretmenler, e-Okul uygulamasıyla birlikte bu yükten kurtulmuş durumdadırlar. Aynı zamanda, öğrencilerin tüm derslerdeki notlarına bakarak öğrenci hakkında kanaat notu verebilmektedirler. Akar (2009)'da öğretmenlerin e-Okul uygulaması ile daha objektif notlar verebildikleri bulgularına ulaşmıştır.

e-Okul uygulamasıyla birlikte öğretmenler, yazılı sınav tarihlerini e-Okul sistemi içerisine girmek zorundadırlar. Girilen sınav tarihinden sonra en geç on beş gün içerisinde, sınavların okunup sisteme işlenmiş olması gerekmektedir. Bu on beş günlük süre, birçok öğretmen tarafından yetersiz görülmektedir. Akar (2009) ve Gültekin (2010)'de yüksek lisans tezlerinde benzer sonuçlara ulaşmış ve öğretmenler için bu on beş günlük sürenin yetersiz olduğunu savunmuşlardır.

e-Okul uygulaması, bilgisayar becerilerini, bilgisayar okur yazarlığını ön plana çıkaran bir uygulamadır. Yeterli düzeyde bilgisayar becerisi olmayan yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin sistemden yeterli düzeyde istifade etmeleri beklenebilir. Bu bakımdan sistemi kullanmada en fazla sıkıntı çeken kesimi, belli bir tecrübeye sahip öğretmenler ve yöneticiler ile bilgisayarı hiç kullanmamış, interneti kullanmayı bilmeyen ya da okuryazarlığı olmayan veliler oluşturmaktadır. Gültekin (2010)'de, bilgisayar kullanmakta zorluk yaşayan öğretmen ve idarecilerin e-Okul'u kullanmada problem yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır.

e-Okul sisteminde, öğrencilerin okudukları kitaplar, çoğu zaman girilmemektedir. Öğrenciler ve veliler, bu durumdan şikâyetçi olsalar da, öğretmenler sistem üzerinde kitap girişlerinin yapıldığı modülün işlevsel olmadığı görüşündedirler. Çünkü, her öğrencinin okuduğu kitabın adı, sayfa sayısı, türü, vb. bilgiler girilmek zorundadır. Bu işlem, öğretmenlerin çok fazla zamanlarını almaktadır. Gültekin (2010)'in yüksek lisans tezinde de, katılımcıların %71,5'i, kitap girişleriyle ilgili detaylı bilgilerin girilmesinin gereksiz olduğunu belirtmişlerdir. Akar (2009)'da, öğrencilerin okudukları kitapların girişlerinin çok fazla ayrıntı istediğini ve bu durumun çok fazla zaman aldığını belirtmiştir.

e-Okul uygulamasıyla daha kolay gerçekleştirilen nakil işlemleri, yöneticilerin yükünü büyük oranda azaltmıştır. Önceleri günlerce uğraştırıcı ve birçok dosyanın kullanıldığı nakil işlemlerinin aksine e-Okul uygulamasında, bir modül içerisinde yer alan kutucuğun işaretlenmesiyle nakil işlemi çok kısa bir süre içerisinde gerçekleştirilmektedir. Gültekin (2010)'de nakil işlemlerinin daha kısa sürede ve daha kolay olduğu sonuçlarını bulmuştur.

e-Okul uygulamasında yönetici ve öğretmenler, kendilerine verilen on dakikalık işlem süresinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Akar (2009)'da, idareci ve öğretmenlerin, e-Okul uygulamasının yavaş olduğunu ve on dakikalık veri girişi süresinin işlerini zorlaştırdığını belirtmiştir. Gültekin (2010)'de on dakikalık işlem süresinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmenler not girişi yaparken sistem not ortalamalarını otomatik olarak hesapladığı için yanlış hesaplama ihtimalleri ortadan kalkmaktadır. Gültekin (2010)'de, benzer sonuçlara ulaşmış ve hesaplamalarda hatanın olmaması, öğretmenlerin işlerini kolaylaştıracaklarını belirtmiştir.

e-Okul uygulaması, web tabanlı bir uygulama olduğu için öğretmenlerin notların girişlerini yapmalarıyla, öğrenciler notlarını daha kısa sürede öğrenebilmektedirler (Gültekin, 2010). Bu çalışmada da benzer şekilde, öğrencilerin notlarını eskiye oranla daha kısa sürede öğrendikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Bu tartışmalar ışığında e-Okul ile ilgili şu önerilerde bulunmaktadır:

1. Sistemin hız ve server problemi çözüme kavuşturulmalıdır. Bu problem çözümünde, server başına düşen okul sayısının azaltılması işleri daha da kolaylaştırır. Aynı şekilde, ilköğretim ve ortaöğretimlerde kullanılan sistemlerin farklı alt yapılar üzerine oturtulması da sonunu çözümü adına atılacak bir adımdır.
2. Sistemden haberdar olmayan velilere, sistemin tanıtımı ve kullanımı konusunda seminerler verilmelidir.
3. Öğrencilerin kitap bilgilerinin girişinin yapıldığı modül daha pratikleştirilmelidir. Öğretmenlerin kolayca giriş yapacakları bir hale getirilmelidir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tavsiye edilen kitaplar, bir liste halinde sisteme yüklenmeli ve öğretmenlerin, bu kitapları kolaylıkla seçebilecekleri bir modül oluşturulmalıdır. Diğer eksik girilen bilgiler konusunda da öğretmenler uyarılıp, bilgilendirilmelidirler.

4. Öğrencilerin adres bilgilerinin sistemde yer almaması konusunda, okul yönetimleri için duyuru yapılmalıdır. Herhangi bir gerekçesi yoksa öğrenci adreslerinin sisteme eklenmesi gerekmektedir. En azından yöneticilerin adres bilgilerinin girişini yapabilecekleri bir modülün sisteme eklenmesi gerekmektedir.

5. Uygulamanın kullanımı konusunda problem yaşayan öğretmenlere ve yöneticilere seminerler verilmeli, öğretmenleri sistemin kullanımı konusunda ve veliler tarafından maruz kaldıkları baskılara karşı neler yapmaları konusunda bilgilendirilmelidir.

6. 10 dakikalık işlem süresi konusunda okul yöneticileri ve öğretmenler için, işlem süresinin tamamlanmak üzere olduğunu belirten bir uyarı sistemi oluşturulmalı ya da bu süre biraz daha uzatılmalıdır.

7. Okulların bilgisayar ve internet problemleri, donanımsal eksiklikleri giderilerek öğretmenler için not girişi imkânları, öğrencilere notlarını, velilere çocuklarının durumlarını kontrol ve takip etme fırsatları sağlanmalıdır. Özellikle ülkemizin kırsal kesimlerinde yer alan birçok köyde, bilgisayar ve internet problemi devam etmektedir. Bu problemlerin giderilerek, bu yerlerde bulunan öğretmen ve öğrencilerin işleri kolaylaştırılmalıdır.

8. e-Okul sisteminin, düzenli olarak, güncelleştirilmesi yapılmalıdır.

9. Yöneticilerle, öğretmenlerle, öğrenci ve velileriyle görüşmeler yapılarak, düşünceleri alınmalı ve bu görüşler doğrultusunda sistem modülleri üzerinde iyileştirilmeler yapılmalıdır.

10. e-Okul sistemi, okul bazında (Lise, İlköğretim, vs.) olabildiğince kurumsallaştırılmalıdır.

11. Öğretmenler, yaptıkları yanlış not girişlerinde, belli bir süre sonra sistem üzerinde herhangi bir değişiklik yapamamaktadırlar. Bu durumda, okul yöneticileri ile yönetim bilgi sistemi üzerinde değişiklik yapmak zorunda kalmaktadırlar. Bu durum hem öğretmenlerin zamanını alıp onları sıkıntıya düşürmekte hem de yöneticilerin iş yoğunluğunu arttırmaktadır. Bu durumun çözümü adına öğretmenlerin kendi sistemleri üzerinden değişiklik yapmalarına olanak sağlanmalıdır.

12. Yöneticiler, dönem ve sene başlarında, ders programlarını ayarlamakta zorlanmaktadırlar. Bu nedenle sisteme “Programmatik” şeklinde bir programın eklenmesi yöneticiler açısından memnuniyet oluşturacaktır.

13. Sistem içerisine daha fazla istatistikî bilgiler koyularak, okulların, öğretmenlerin ve öğrencilerin kendilerini kıyaslama imkânı sağlanmalıdır. Velilerin de çocuklarının gelişimlerini takip etmeleri açısından bu istatistikler önem arz etmektedir.

14. Öğretmenlerin, öğrenciler hakkında düşünce, görüş ve önerilerini yazabilecekleri bir modül sistem içerisine eklenmelidir. Veli bilgilendirme sistemi içerisine de bu bilgilere ulaşılacak bir modül koyulmalıdır.

Kaynakça

Akar, H. (2009). **E-Okul Uygulamasının Başarısına Yönelik İlköğretim**

Öğretmen ve İdarecilerinin Görüşleri, , Gaziosmanpaşa

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi) Tokat.

Gültekin, N. (2010). **Öğretmen ve İdarecilerin e-Okul Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi**, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ.

İnce, N. M.(2001). *Elektronik Devlet: Kamu Hizmetlerinin Sunulmasında Yeni İmkanlar*, DPT Yayınları, Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı, 05.11.2008 tarih ve 2008/76 No'lu Genelge.

Öğüt, A. (2003). **Bilgi Çağında Yönetim**. Nobel Basımevi, Ankara.

Türkiye Bilişim Derneği (2004), *e-Devlet: Kamuda Ortak Bilgi - Veri Paylaşımı*

www.tbd.org.tr/usr_img/cd/kamubib12/raporlarPDF/RP2-2004.pdf , (01.06.2010)

T.C. Sayıştay Başkanlığı, *e-Devlete Geçişte Kamu Kurumları İnternet Siteleri*,

Performans Denetimi Raporu, Haziran, 2006.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Whitson T.L., Davis L.(2001). *Best Practices in Electronic Government:*

Comprehensive Electronic Information Dissemination For Science and Technology. Government Information Quarterly, 79–91.

www.osti.gov/speeches/egovfinalver.pdf. (23.01.2010)

THE EVALUATION OF MINISTRY OF THE NATIONAL EDUCATION E-SCHOOL APPLICATION WITH THE ADMINISTRATORS', TEACHERS', STUDENTS' AND PARENTS' VIEWS

Remzi KIZILBOĞA*

Yavuz ERDOĞAN**

Abstract

In this research, Ministry of National Education e-School applications have been evaluated with the views of administrators, teachers, students and parents which are the best four stakeholders of teaching studies. Working group of the research is formed by 10 administrators, 13 teachers, 14 students and 11 parents who are from 7 different districts of Istanbul.

In this research, case study design which is one of the qualitative research methods was adopted. Data was obtained from answers to be asked to the four different groups. Questions were prepared by the researcher. Video camera was used to record the interviews. Content analysis technique was administered on the collected data.

According to the research findings e-School applications are a revolution on Turkish National Education System. e-School applications have facilitated administrators' studies and they also has disciplined teachers. In addition, thanks to this application, students can learn their exam notes on the Internet, but they can't conceal any of their status. e-School application is a perfect application for parents to control their children. Especially, when the server and speed problems are resolved, the system is more usable.

Key Words: Ministry of National Education, e-School, e-Government

* Ministry of National Education Official-Scholarship Student

** Associate Prof. Dr., Department